

Univerzita
Pardubice
Fakulta
filozofická

Katedra filosofie

Posudek oponenta/školitele bakalářské práce

Jméno studenta: *Bianka Tóthová*

Název práce: *Výklad Komenského diela Labyrint sveta a ráj srdca v diele Jana Patočku*

Jméno vedoucího práce: *PhDr. Věra Schifferová, CSc.*

Jméno oponenta:

I. Formální kritéria

	ano	zčásti	ne
1. Naplnění celkového záměru: - práce odpovídá svému zadání a obsahu - vymezení tématu je přiměřené a není příliš široké	x		
2. Metodické a systematické zvládnutí práce - text je strukturně a logicky uspořádán - práce je adekvátně zpracována	x		
3. Úvod a závěr - úvod řádně seznamuje s cílem a postupem práce, s dosavadním bádáním na dané téma a stěžejní literaturou - závěr náležitě shrnuje a hodnotí celou problematiku, formuluje přínos k řešení problému a vlastní stanoviska	x		
4. Autor náležitě vypracoval všechny formální požadavky kladené na bakalářskou práci - zadání, prohlášení, obsah, úvod, pojednání, závěr, resumé v češtině a cizím jazyce - odpovídající počet stran	x		

Slovní ohodnocení

Předložená bakalářská práce je z hlediska formálních kritérií v pořádku. To, že autorka překročila doporučený rozsah, je vysvětlitelné rozsáhlostí a komplikovaností tématu její práce. Ostatně, dokládá to její píli a zájem o obor.

II. Obsahová kritéria

	ano	zčásti	ne
1. Práce prokazuje porozumění autora v dané problematice.	x		
2. Myšlenková soudržnost a souvislost textu: - je vyhovující - srozumitelnost argumentace a podloženost argumentů či myšlenek je adekvátní	x		
3. Práce se opírá o relevantní prameny a literaturu.	x		
4. Práce s literaturou: - v práci je zřetelně předvedeno, že student pracoval s odbornou literaturou a s myšlenkami jednotlivých autorů - autory uváděl (nejen odkazem na poznámku), srovnával, parafrázoval a citoval - zřetelně rozlišoval své myšlenky od myšlenek jednotlivých autorů		x	
5. Bakalářská práce je filosofickým textem: - autor prokázal fundovanou a analytickou práci s pojmy a myšlenkami - autorova práce nespočívala jen v převyprávění daného téma nebo pouhém poskládání hesel, parafrází či myšlenek - práce nebyla zatížena nepřiměřenou mírou historických, životopisných nebo jiných nefilosofických údajů	x		

Slovní ohodnocení

Autorka si zvolila obtížné a komplikované téma, v němž se setkávají a prolínají myšlenkové motivy různé provenience. Je to jednak Komenského spis *Labyrint světa a ráj srdce*, který je v první kapitole bakalářské práce představen s oporou ve výkladu Dmytra Čyževského. Autorka se touto cestou vyvarovala banálních charakteristik tohoto (zvláště) v českém prostředí dobře známého spisu. Východisko z Čyževského výkladu je samozřejmě naprosto relevantní, neboť Čyževskyj studoval filosofii u Husserla a byl v intelektuálním kontaktu s Janem Patočkou. K *Labyrintu* však přistupoval spíše s pozice literární vědy, samozřejmě, s přesahy do filosofie a theologie. Autorka zdařile ukázala, že Patočka – na rozdíl od Čyževského - k *Labyrintu* přistupoval důsledně filosoficky. Myšlenkové motivy tohoto díla promýšlel jak v kontextu Komenského doby, tak i v souvislosti s některými náměty fenomenologie a filosofie existence. A to je další rovina, v níž se autorčina práce pohybuje: Patočkovo rozvíjení fenomenologických a existenciálních námětů, jeho návaznost především na Husserla a Heideggera. Autorka věnovala pozornost myšlenkovým motivům, do jejichž rámce je zasazen Patočkův výklad *Labyrintu*: naladěnost, porozumění, řeč, úzkost, svědomí, autentická a neautentická existence, tři pohyby lidské existence, Evropa a doba poevropská - uzavřená a otevřená duše. Pozornost zaměřila i k tzv. pedagogice obratu, v níž Patočka – inspirovan Komenského universalismem – spatřoval naději pro „dobu poevropskou“. Mám za to, že autorka toto náročné téma zpracovala s velkou důkladností a že předložená bakalářská práce prokazuje její porozumění jak Komenskému, tak i tematicky relevantním motivům moderní filosofie.

Předložená bakalářská práce je logicky konzistentní, je vhodně strukturována, opírá se o dobře zvolenou pramennou i sekundární literaturu.

III. Jazyková a grafická kritéria	ano	zčásti	ne
1. Práce je bez gramatických a stylistických chyb nebo jiných nedostatků (překlepy, nedokončené věty atd.)	x		
2. Práce je psána kultivovaným a odborným jazykem	x		
3. Terminologické zpracování textu - fundované porozumění terminologie v oboru a daném tématu - vhodné používání terminologie a vysvětlování pojmů	x		
4. Odkazy, citace a poznámkový aparát - vyhovující práce s odkazy - dodržení a jednotnost citačních norem - náležitý poznámkový aparát		x	
5. Citování - míra citování je vyvážená - vhodná volba a výstižnost citací	x		
6. Grafická kritéria - grafická úprava (písmo, obsah, názvy kapitol, odstavce, řádkování atd.) je vyhovující	x		

Slovní ohodnocení

Předložená bakalářská práce je velmi pečlivě vypracována. Je napsána kultivovaným odborným jazykem.

Bibliografické odkazy v poznámkách pod čarou jsou pečlivě upraveny podle citační normy. Pouze v pozn. č. 21-29 se nemělo v rámci jedné poznámky dvakrát opakovat „ibidem“, měly tu být zopakovány bibliografické údaje z poznámky č. 20, v níž se odkazuje ke dvěma zdrojům. To je však jen drobné přehlédnutí, malá nedokonalost.

K formální úpravě práce mám ještě jednu malou výhradu: autorka v práci vycházela také z mých studií o daném tématu, v nichž jsem některé Patočkovy myšlenky parafrázovala či citovala – parafráze a citace jsem náležitě označila, nicméně autorka BP tyto Patočkovy výroky chybně připsala mně (na s. 33, 37, 39: V. Schifferová sa domnieva, že „do arzenálu uzavřené duše patří mistrovat, myslet v kombinacích síl, vlastnit, přivtělovat, dělit...“; V. Schifferová má zato, že lidsky nejdůležitější je třetí pohyb; V. Schifferová upozorňuje, že „člověk v moderní racionální civilizaci přestal být vztahem k Bytí a stal se mocnou silou; proto je s ním také jako s pouhou silou nakládáno“).

IV. Použitá literatura	ano	zčásti	ne
1. kritický a vhodný výběr prvotní literatury a pramenů	x		
2. kritický a vhodný výběr druhotné literatury	x		
3. práce s cizojazyčnou literaturou	x		

Slovní ohodnocení

Jak uvedeno výše, pramenná i sekundární literatura je vhodně zvolena. Autorka se opírala také o tematicky relevantní cizojazyčnou literaturu: německé studie z pera Patočkova mladšího kolegy a přítele Klause Schallera (komeniolog, filosof výchovy, editor souborného vydání Patočkových textů o Komenském, autor statí o Patočkově výkladu Komenského).

Další doporučení: Nemám další doporučení.

Pracovní součinnost studenta a školitele v průběhu zpracování práce (vyplní vedoucí práce):

Studentka se mnou práci průběžně konzultovala a dbala mých rad. Nicméně, její velkou předností je schopnost pracovat velmi samostatně. Pracovní verze, které mi ke konzultacím předkládala, byly od počátku vypracovány na velmi dobré úrovni jak po stránce odborné, tak i jazykové.

Celkové hodnocení:

Práci doporučuji k obhajobě: ano

Návrh hodnocení: v případě úspěšné obhajoby A (výborně)

Náměty k rozpravě:

- 1) V 50. letech 20. století, v době nejtěžší politické persekuce, nesměl Jan Patočka přednášet na universitě. V roce 1954 byl zrušen i Ústav T. G. Masaryka, v němž pracoval od roku 1948. Útočiště mu poskytla komeniologická pracoviště (od ledna 1954 do poloviny roku 1956 Výzkumný ústav pedagogický a od poloviny roku 1956 do konce roku 1957 Kabinet pedagogických věd Československé akademie věd). Domníváte se, že Komenský byl pro Patočku pouze východiskem z výše uvedených existenčních obtíží? Byl Patočka ke Komenskému doveden spíše jen vnějšími životními okolnostmi? Anebo je tu vnitřní myšlenková souvislost - mezi jeho zájmem o Komenského a jeho úsilím na poli systematické filosofie?
- 2) Patočka věnoval pozornost Komenského útěšným spisům *Labyrint světa a Hlubina bezpečnosti* také v přednáškách o filosofické eseji Josefa Čapka *Kulhavý poutník*. Co o tom víte?
- 3) Součástí Patočkových komeniologických textů jsou *komparativní studie*, v nichž Patočka lokalizoval Komenského v řetězci jeho předchůdců, současníků a následovníků. Pojednávají o vztahu Komenského k Mikuláši Kusánskému, Descartovi, Baconovi na prvním místě, ale i v nejrůznějších, nejen okrajových souvislostech k řadě dalších, jako ke Campanellovi, Alstedovi, Andreae aj. Největší pozornost Patočka věnoval Mikuláši Kusánskému. Jaké jsou výsledky těchto rozsáhlých srovnání, v nichž Patočka postupuje systematicky od jednoho

Komenského spisu k druhému a nenechává v nich bez povšimnutí ani leckterý zdánlivě bezvýznamný detail?

V Pardubicích dne 6. 8. 2020

Školitelka: PhDr. Věra Schifferová, CSc.